

Besluit tot wijziging van de Beleidsregels voor welstand (Welstandsnota 2013)

De raad van de gemeente Enkhuizen;

Overwegende dat:

verruiming van het zonnepanelenbeleid op monumenten en in het beschermd stadsgezicht van Enkhuizen is gewenst;

In de huidige tijd waar verduurzaming van energie prioriteit heeft de behoefte wordt gevoeld voor het verruimen van de mogelijkheden om zonnepanelen te plaatsen op monumenten en in het beschermd stadsgezicht;

Rekening dient te worden gehouden met de bijzondere erfgoedwaarden van de historische binnenstad;

Enkhuizen zowel de ambitie om te verduurzamen heeft als ook om de belangrijke historische waarden van de stad te behouden, en het voorliggende beleid voor zonnepanelen in de binnenstad hier het resultaat van is;

Het zonnepanelenbeleid bestaat uit nieuwe criteria voor het plaatsen van zonnepanelen in het beschermd stadsgezicht, de toelichting op deze criteria en de zoneringskaart;

Voor het vast te stellen beleid voor het verruimen van het zonnepanelenbeleid een wijziging van de welstandsnota dient te worden vastgesteld, inhoudende het opnemen in de welstandsnota van welstandscriteria voor zonnepanelen op monumenten en in beschermd stadsgezicht,

Gelet op artikel 4.114, lid 1 van de Invoeringswet Omgevingswet, artikel 4.19 van de Omgevingswet en artikel 22.7 en 22.29 van het Omgevingsplan (Bruidschat)

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 13 mei 2025

b e s l u i t :

Vaststellen van het besluit tot wijziging van de beleidsregels voor welstand (Welstandsnota 2013),

conform bijgevoegd Voorstel verruiming zonnepanelen beleid met bijlagen (Zoneringskaart nieuw en Toelichting voorstel)

Zonnepanelen in het van rijkswege beschermde stadsgezicht van Enkhuizen en op monumenten

Beschrijving en uitgangspunten voor het welstandsbeleid

De binnenstad van Enkhuizen is van bijzondere historische waarde. Het is een van rijkswege beschermd stadsgezicht en een van de grootste monumentengemeenten van Nederland in verhouding tot het aantal inwoners. Voor bewoners en bezoekers is de historische omgeving een belangrijke reden dat ze de stad aantrekkelijk vinden. Uitgangspunt van de criteria is om meer ruimte te bieden aan het plaatsen van zonnepanelen. Behoud van de karakteristiek van het stadsgezicht is hieraan ondergeschikt. Dit betekent dat de gemeente accepteert dat er enige schade ontstaat aan het historisch en ruimtelijk karakter van het beschermd stadsgezicht bij het plaatsen van zonnepanelen.

In de criteria wordt onder de benaming zonnepanelen zowel zonnepanelen als -collectoren verstaan.

Op basis van de historische karakteristiek en de zichtbaarheid van de daken binnen het beschermd stadsgezicht is een zonering gemaakt. De zonering is gebaseerd op de twee delen waaruit het beschermde stadsgezicht van Enkhuizen bestaat: Het Centrum (gebied A1 in de welstandsnota) en de Boerenhoek en zuidwesthoek (gebied A2 in de welstandsnota). Het historische centrum is dicht bebouwd en kleinschalig, de panden zijn relatief smal en laag. De historische structuur, het stadsbeeld, het silhouet en het dakenlandschap met overwegend rode dakpannen zijn zeer waardevol. In het historische centrum doet het zichtbaar plaatsen van zonnepanelen al snel afbreuk aan de historische kwaliteiten. De Boerenhoek was een agrarisch gebied en werd eind zestiende eeuw bij de stad getrokken. Vanwege de economische en demografische achteruitgang in de daaropvolgende eeuwen is de Boerenhoek lange tijd overwegend agrarisch gebleven. Het zuidelijk deel was in de zeventiende eeuw wel stedelijk bebouwd, maar is na de Gouden Eeuw gesloopt en tot bouwland omgevormd. Het gebied werd gekenmerkt door tuinen met enkele woonhuizen of boerderijen langs diverse vaarwegen. Goederen werden overwegend

over het water aangevoerd. Pas vanaf het begin van de twintigste eeuw raakten de zijstraten tussen de grachten bebouwd. Het huidige agrarische karakter wordt in hoofdzaak bepaald door de vele vaarten met groene wallenkanten en houten bruggen, de lage vrijstaande bebouwing, de doorzichten naar de achtergebieden en de stadswallen, de grote open onbebouwde stukken, de voormalige boerderijen en schuren en de schuithuizen in het water. De geschiedenis van de Boerenhoek is langs de grachten nog goed afleesbaar en de bebouwing is er overwegend historisch. De zijstraten worden gekenmerkt door een grote variëteit aan bebouwing uit recentere perioden. De begroeide en onbebouwde stadswallen liggen als een hoge dijk om de binnenstad heen en vormen een strakke begrenzing.

- **Zone 1** omvat het centrum, de bebouwing langs de grachten in de Boerenhoek en de bebouwing grenzend aan de omwalling.
- **Zone 2** omvat de Boerenhoek, met uitzondering van de bebouwing langs de grachten. Vanwege de meer recente bebouwing en de geringere zichtbaarheid heeft het plaatsen van zonnepanelen in het zicht in deze zone een minder nadelige invloed op het historische karakter van het beschermd stadsgezicht.

Zone 1

Het plaatsen van zonnepanelen is toegestaan, indien wordt voldaan aan onderstaande criteria:

1. Het dakvlak van het hoofdgebouw is niet gekeerd naar openbaar toegankelijk gebied.
2. De bestaande dakbedekking blijft gehandhaafd, evenals de dakelementen (schoorstenen, dakramen, dakkapellen, decoraties, en dergelijke).
3. Zonnepanelen worden alleen op daken en niet aan loodrechte gebouwdelen zoals gevels geplaatst.
4. Op platte daken is de afstand van de zonnepanelen tot de dakrand minimaal 50 cm en liggen de zonnepanelen in een hoek van maximaal 15 graden.
5. Op schuine daken worden de zonnepanelen met een hellingshoek gelijk aan het dakvlak gelegd.
6. Op schuine daken wordt minimaal 1 dakpan vrijgehouden van de nok en de goot (gemeten langs de kortste afstand) en 2 meter van de dakrand aan de voorzijde. Als er andere dakbedekking dan dakpannen is toegepast wordt 30 cm aanhouden voor 1 dakpan. Geen panelen onder hoek- en kilkepers.
7. Zonnepanelen worden in een aaneengesloten en regelmatig gerangschikt (rij, rechthoek of vierkant) vlak zonder onderbreking in één richting gelegd. Objecten op het dak als frontons, koepels, dakkapellen, daklichten, schoorstenen worden opgenomen in de totale compositie.
8. De zonnepanelen hebben een egale matte kleur zonder contrasterende randen, zwart of afgestemd op de kleur van het dak.

Zone 2

Het plaatsen van zonnepanelen is toegestaan, indien wordt voldaan aan onderstaande criteria:

1. De bestaande dakbedekking blijft gehandhaafd, evenals de dakelementen (schoorstenen, dakramen, dakkapellen, decoraties, en dergelijke).
2. Zonnepanelen worden alleen op daken en niet aan loodrechte gebouwdelen zoals gevels geplaatst.
3. Op platte daken is de afstand van de zonnepanelen tot de dakrand minimaal 50 cm en liggen de zonnepanelen in een hoek van maximaal 15 graden.
4. Op schuine daken worden de zonnepanelen met een hellingshoek gelijk aan het dakvlak gelegd.
5. Op schuine daken wordt minimaal 1 dakpan vrijgehouden van de dakranden. Als er andere dakbedekking dan dakpannen is toegepast wordt 30 cm aanhouden voor 1 dakpan.
6. Zonnepanelen worden in een aaneengesloten en regelmatig gerangschikt (rij, rechthoek of vierkant) vlak in één richting gelegd. Objecten op het dak als frontons, koepels, dakkapellen, daklichten, schoorstenen worden opgenomen in de totale compositie.
7. De zonnepanelen hebben een egale matte kleur zonder contrasterende randen, zwart of afgestemd op de kleur van het dak.

Beschermde monumenten

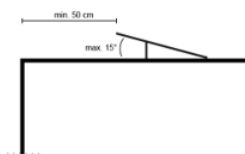
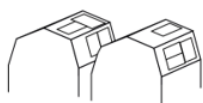
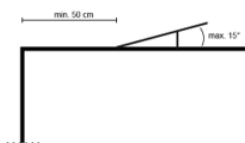
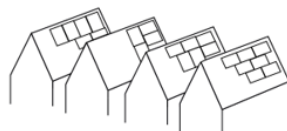
De criteria gelden voor rijksmonumenten, gemeentelijke monumenten en provinciale monumenten.

Het plaatsen van zonnepanelen op beschermde monumenten is toegestaan, indien wordt voldaan aan onderstaande criteria:

1. Zonnepanelen vormen geen aantasting van de monumentale waarden. Er is altijd sprake van maatwerk.
2. Zonnepanelen worden reversibel geplaatst (dus zonder onherstelbare schade te plaatsen en te verwijderen) en de bestaande dakbedekking blijft gehandhaafd, evenals dakelementen (schoorstenen, dakkapellen, decoraties, en dergelijke).
3. Zonnepanelen worden niet zichtbaar vanaf openbaar toegankelijk gebied geplaatst.
4. Zonnepanelen worden alleen op daken en niet aan loodrechte gebouwdelen zoals gevels geplaatst.
5. Zonnepanelen op daken met cultuurhistorisch waardevolle dakbedekking zijn niet toegestaan.

6. Bij beschermde monumenten die onderdeel zijn van een complexbescherming, waarbij meerdere gebouwen of objecten als monument zijn aangewezen, geldt dat de zonnepanelen het ensemblebeeld niet verstoren. Er is altijd sprake van maatwerk.
7. Zonnepanelen worden in een aaneengesloten en regelmatig gerangschikt (rij, rechthoek of vierkant) vlak in één richting gelegd. Objecten op het dak als frontons, koepels, dakkapellen, daklichten, schoorstenen worden opgenomen in de rangschikking van het vlak.
8. De zonnepanelen hebben een egale matte kleur zonder contrasterende randen, zwart of afgestemd op de kleur van het dak.

Onderstaande tekeningen geven een impressie van een regelmatige rangschikking van zonnepanelen op een zadeldak, schilddak, mansardekap en plat dak.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Enkhuizen in zijn openbare vergadering van 13 mei 2025

De raad voornoemd,

de griffier,

J. Commandeur

de voorzitter,

J. Hoekstra-Sikkema

Bijlage 1 Zoneringskaart zonnepanelen Enkhuizen 2025

